

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна ПЕМАШКАЛО

РЕГІОНАЛЬНА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**
Спеціальність **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**

Статус дисципліни **обов'язкова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії  Олег Кузь

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії
Протокол № 1 від 30.08.2021 р.

Розробники:

Олег Кузь – доктор філософських наук, завідувач кафедри міжнародних відносин,
політичних наук і практичної філософії

Олександр Романюк – доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних відносин,
політичних наук і практичної філософії

**Лист оновлення та перезавантаження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Активізація викликів та загроз сучасному світу посилює необхідність поглибленого та комплексного вивчення проблем національної та міжнародної безпеки. Сьогодні перед людством постали питання, що потребують термінового вирішення. Найбільш гострими проблеми глобального світу сьогодні виступають: демографічний вибух, людство на межі екологічної катастрофи ядерне стримування, «гібридні» війни, політична нестабільність міжнародних відносин, військові конфлікти, незаконні анексії територій. Все це зумовлює необхідність глибокого розуміння безпекових питань, їх моніторингу та систематизації, а також знаходження шляхів вирішення.

Вивчення дисципліни дає можливість студентіві набути досвіду проведення оцінювання та аналізу питань забезпечення глобальної, міжнародної, колективної, регіональної та національної безпеки. Дасть змогу зрозуміти місце України в сучасному геополітичному просторі та її можливості захисту своїх інтересів.

Метою навчальної дисципліни «Регіональна та національна безпека» є формування у студентів комплексного уявлення про основні цілі, завдання та ключові напрямки в забезпеченні безпеки на національному, регіональному та глобальному рівнях.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	Іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Політологія	Міжнародні організації
Країнознавство	Європейські студії
Історія міжнародних відносин	Міжнародні відносини та світова політика
Регіоналізм у сучасних міжнародних відносинах	Зовнішня політика України

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.
СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	
СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.	
СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.	
ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.	РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.
ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.	
СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.	РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.
ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.
ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	
СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному	

та інформаційному.	
СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.	
ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.
ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.	
СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	
СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	
СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.	
СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.	
ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.	
ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	
ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.	
СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.	РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.
СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.	РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.
СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.	РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних

	<p>комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.</p>
ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	<p>РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності..</p>
ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	
ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України	
ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	<p>РН18. Розуміти багатоскладовість та гетерогенність українського суспільства, володіти навичками регіонального, політико-географічного та електорального аналізу поведінкових стратегій неурядових гравців міжнародних відносин України.</p>
ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	
ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
СК2 Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	
СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.	
СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та	

транснаціональні відносини діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.	
СК14. Здатність до тематизації неурядової складової міжнародних відносин через діяльність політичних партій, громадських організацій та об'єднань регіонального рівня.	
СК15. Здатність до розуміння базових політико-філософських і соціально-політичних категорій та концепцій, що описують природу політичної реальності.	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Проблема безпеки в сучасних міжнародних відносинах

Міжнародна безпека як наукова проблема. Виокремлення міжнародної безпеки в окрему галузь наукових студій. Ідеалістичний та прагматичний підходи до дослідження проблем міжнародної безпеки. Основні теоретико-методологічними напрями досліджень міжнародної безпеки: реалістичний, ліберальний, конструктивістський.

Сутність та типи безпеки. Два аспекти поняття безпеки: безпека як стан захищеності та як система заходів щодо забезпечення подібного стану. Соціальні та матеріальні об'єкти безпеки. Основні критерії типологізації та типи безпеки. Просторові рівні безпеки: особистий, груповий, національний, міжнародний. Види систем безпеки в міжнародних відносинах: безпека на двосторонньому рівні, безпека на багатосторонньому рівні, регіональна безпека, глобальна безпека.

Тема 2. Національна безпека та її складові

Поняття національної безпеки. Внутрішні та зовнішні аспекти національної безпеки. Основні завдання національної безпеки у різних сферах суспільного життя та захисті країни від зовнішніх загроз.

Об'єкти національної безпеки. Захист національних інтересів як головне завдання національної безпеки. Система національної безпеки та її складові: воєнна безпека, державна безпека, громадська безпека, техногенно-екологічна безпека. Система національної безпеки України.

Тема 3. Система забезпечення національної безпеки

Нормативно-правова база системи національної безпеки. Законодавчий та підзаконний рівні нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Проблеми національної безпеки в конституційних актах сучасних держав. Загальні закони про національну безпеку. Спеціальні закони про забезпечення національної безпеки в окремих сферах суспільного життя. Відомчі нормативні акти організацій та установ.

Організаційно-функціональна структура системи національної безпеки. Загальне керівництво системою національної безпеки. Парламентський контроль за функціонуванням системи національної безпеки. Функції структур виконавчої влади в організації та забезпеченні національної безпеки. Національна безпека та оборона країни. Політичне та військово-оперативне керівництво збройними силами.

Тема 4. Регіональна безпека

Регіон як безпековий простір. Поняття регіону в теорії міжнародних відносин. Критерії вирізнення міжнародних регіонів. Спільні небезпеки та схожі їх чинники як важливий критерій утворення системи регіональної безпеки.

Внутрішні та зовнішні загрози, що спонукають до утворення систем регіональної безпеки. Основні моделі систем регіональної безпеки: модель з домінуючою державою, модель з домінуванням кількох держав, плюральна модель, модель зовнішнього гарантування.

Тема 5. Шляхи забезпечення регіональної безпеки

Інституціалізація регіональної безпеки. Регіональні договори та угоди щодо організації системи колективної безпеки. Створення регіональних безпекових організацій.

Військово-політичні альянси, їх цілі та завдання. НАТО, ЗЄС, СЕАТО, СЕНТО, АНЗЮС, ОВД, ОДКБ.

Тема 6. Міжнародні конфлікти та війни як загроза національній та регіональній безпеці

Міжнародні відносини як сфера конфліктів національних інтересів. Теоретичні та методологічні аспекти вивчення міжнародних конфліктів та війн. Класифікація міждержавних конфліктна та війн. Локальні, регіональні та світові війни.

Причини виникнення міждержавних конфліктів та умови їх переростання у війни. Механізми врегулювання конфліктів. Технології силового та мирного вирішення міждержавних конфліктів.

Тема 7. Становлення системи міжнародної глобальної безпеки

Перша світова війна та її наслідки. 14 пунктів Вудро Вілсона. Створення та діяльність Ліги Націй. Версальська система міжнародних відносин та її вади. Крах Версальської системи.

Друга світова війна та проблема післявоєнного світового устрою. Атлантична хартія та Декларація Об'єднаних Націй. Створення Організації Об'єднаних націй як організації, що опікуються світовою безпекою. Потсдамська система міжнародних відносин. «Холодна війна» між вільним та комуністичними світами. Крах світового комунізму та проблема глобальної безпеки в постбіполярний період.

Тема 8. Гібридні війни як основна загроза міжнародній безпеці в сучасному світі

Гібридна війна як специфічний тип військово-політичних конфліктів. Основні ознаки та методи ведення гібридної війни. Приватні військові компанії.

Гібридна війна Росії проти цивілізованого світу. Її історичні та політичні причини. Політичні, економічні, інформаційні, екологічні та гуманітарні аспекти російської гібридної війни.

Тема 9. Проблема інтеграції України в міжнародний безпековий простір

Україна – одна з держав-засновників ООН. Діяльність України в ООН. Приєднання України до європейського безпекового простору. Участь України в ОБСЄ. Участь України в міжнародних миротворчих операціях.

Проблема вступу України до Європейського Союзу та НАТО. Основні напрями співробітництва України з НАТО.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи студента наведено у табл. «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

Основними формами навчання є лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів, заходи контролю за опануванням студентами навчальної дисципліни. Методами навчання є проблемне викладання лекційного курсу; використання на лекціях та семінарських заняттях ілюстративного матеріалу (таблиць, схем, мап тощо); інструктаж викладача стосовно завдань на семінарські заняття, підготовки студентських рефератів; консультування студентів з підготовки до семінарських занять; організація навчальних дискусій та дебатів під час практичних занять; постановка навчальних проблем, які мають самостійно розв'язати студенти.

Теми практичних занять	Застосування навчальних технологій
Тема 1. Основні теоретико-методологічними напрями досліджень міжнародної безпеки. Сутність та типи безпеки.	<i>Дискусія:</i> у чому полягає різниця між реалістичним, ліберальним та конструктивістським напрями дослідження проблем національної безпеки.
Тема 2. Внутрішні та зовнішні аспекти національної безпеки. Основні завдання національної безпеки.	<i>Дебати:</i> які аспекти внутрішні або зовнішні відіграють провідну роль у забезпеченні національної безпеки країн ?
Тема 3 Нормативно-правова база та організаційно-функціональна структура системи національної безпеки.	<i>Дискусія:</i> у чому полягають слабкі сторони системи національної безпеки України?
Тема 4. Регіон як безпековий простір. Основні моделі систем регіональної безпеки.	<i>Розв'язання навчальної проблеми:</i> яка модель регіональної безпеки є раціональною для Балтійсько-Чорноморського регіону?
Тема 5. Інституціалізація регіональної безпеки. Створення регіональних безпекових організацій.	<i>Дебати:</i> Чи буде раціональним створення військово-політичного блоку держав, що є реальними або потенційними об'єктами російської агресії?
Тема 6. Теоретичні та методологічні аспекти вивчення міжнародних конфліктів та війн. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів.	<i>Дискусія:</i> які механізми врегулювання міжнародних конфліктів є більш доцільними в сучасній системі міжнародних відносин?
Тема 7. Основні етапи становлення глобальної безпеки. Проблема	<i>Розв'язання навчальної проблеми:</i> які зміни в системі глобальної безпеки вимагає міжнародна

глобальної безпеки в постбіполярний період.	ситуація в пост біполярний період?
Тема 8. Основні ознаки та методи ведення гібридної війни. Гібридна війна Росії проти цивілізованого світу.	<i>Дебати:</i> Чи здатна привести гібридна війна Росії проти цивілізованого світу до Третьої світової війни?

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Порядок оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекції, семінари, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають: *поточний контроль*, що здійснюється протягом вивчення навчального курсу під час проведення лекційних та практичних занять та консультацій; *підсумковий контроль*, що проводиться в формі семестрового іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль за самостійною роботою студентів, рівнем засвоєння ними навчального матеріалу та оволодіння навичками самостійного аналізу здійснюється в формах:

- контролю за відвіданням студентами лекцій та конспектуванням їх матеріалів (1х9, max. 9 балів).
- колоквиуму за матеріалом проблемних питань усього курсу на 9-му практичному занятті (max. 19 балів);
- оцінки виступів студентів з реферативним повідомленням на 2-х практичних заняттях (4х2, max. 8 балів:).
- оцінку участі студентів в обговоренні реферативних повідомлень та навчальних дискусіях на практичних заняттях з 1-8 тем (2х8, max. 16 балів).
- експрес-опитувань наприкінці вивчення 1-8 тем практичних занять (1х8, max.8 балів);

За результатами поточного контролю студент вважається атестованим (допускається до іспиту), якщо він набрав протягом семестру 35 (мінімальна кількість) –60 (максимальна) балів.

Підсумковий контроль успішності навчання студентів та рівня сформованості в них компетентностей, що підтримуються даною компонентною навчального плану, проводиться в формі семестрового іспиту, завданням якого є перевірка рівня засвоєння програмного матеріалу, здатності самостійного аналізу політичних процесів та ситуацій, вміння розв'язувати навчальні проблеми, за екзаменаційними білетами.

Екзаменаційний білет включає в себе 3 завдання, що дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки студента, виявити ступінь опанування ним навчальної дисципліни. Перше питання являє собою тестове завдання, метою якого є з'ясування засвоєння студентами основних положень лекційного матеріалу (max. 10 балів), Друге питання передбачає з'ясування знання студентами найважливіших положень теорій національної та регіональної безпеки (max. 15 балів). Третє питання спрямоване на з'ясування оволодіння студентами навичками самостійного аналізу ситуацій, пов'язаних з певними загрозами національній або регіональній безпеці (max. 15 балів). За результатами семестрового іспиту студент вважається таким, що склав іспит, якщо його відповідь буде оцінена в межах 25 (мінімальна кількість) – 40 (максимальна оцінка) балів.

Загальна оцінка успішності опанування студентом навчальної програми являє собою суму результатів підсумкового контролю (35–60 балів) та семестрового екзамену (25 – 40 балів) і дорівнює мінімально 60 балів та максимуму 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
0 – 34	F		

Форми оцінювання та розподіл балів наведено в таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

РЕЙТИНГ-ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 1	Проблема безпеки в сучасних міжнародних відносинах	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 1	Основні теоретико-методологічними напрями досліджень міжнародної безпеки. Сутність та типи безпеки.	Реферат, учать у дискусії, експрес опитування	4
	Завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 1, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до практичного заняття 1.	Бесіда під час консультації	
Тема 2	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 2.	Національна безпека та її складові	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 2	Внутрішні та зовнішні аспекти національної безпеки. Основні завдання національної безпеки.	Реферат, учать у дискусії, експрес опитування	4
	Завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 2, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до практичного заняття 2	Бесіда під час консультації	
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 3	Система забезпечення національної безпеки	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 3	Нормативно-правова база та організаційно-функціональна структура системи національної безпеки	Реферат, учать у дискусії, експрес опитування	4
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 3, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до практичного заняття 3	Бесіда під час консультації	
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 4	Регіональна безпека	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 4	Регіон як безпековий простір. Основні моделі систем регіональної безпеки.	Реферат, учать у дискусії, експрес	4

			опитування	
	Самостійна робота			
	Завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 4, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до практичного заняття 4	Бесіда під час консультації	
Тема 5	Аудиторна робота			
	Лекція 5	Шляхи забезпечення регіональної безпеки	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 5.	Інституціалізація регіональної безпеки. Створення регіональних безпекових організацій.	Реферат, учать у дискусії, експрес опитування	4
	Самостійна робота			
	Завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 5, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до практичного заняття 5	Бесіда під час консультації	
Тема 6	Аудиторна робота			
	Лекція 6	Міжнародні конфлікти та війни як загроза національній та регіональній безпеці	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 6	Теоретичні та методологічні аспекти вивчення міжнародних конфліктів та війн. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів.	Реферат, учать у дискусії, експрес опитування	4
	Самостійна робота			
	Завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 6, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до практичного заняття 6	Бесіда під час консультації	
Тема 7	Аудиторна робота			
	Лекція 7	Становлення системи міжнародної глобальної безпеки	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 7.	Основні етапи становлення глобальної безпеки. Проблема глобальної безпеки в постбіполярний період.	Реферат, доповідь, учать у дискусії, експрес опитування	4
	Самостійна робота			
	Завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 7, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до практичного заняття 7.	Бесіда під час консультації	
Тема 8	Аудиторна робота			
	Лекція 8	Гібридні війни як основна загроза міжнародній безпеці в сучасному світі	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 8.	Основні ознаки та методи ведення гібридної війни. Гібридна війна Росії проти цивілізованого світу.	Реферат, учать у дискусії, експрес опитування	4

	Самостійна робота			
	Завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 8, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до практичного заняття 8.	Бесіда під час консультації	
Тема 9	Аудиторна робота			
	Лекція 9	Проблема інтеграції України в міжнародний безпековий простір	Присутність, конспект	1
	Практичне заняття 9	Узагальнююче заняття	Колоквіум	19
	Самостійна робота			
	Завдання до самостійного опрацювання	Засвоєння матеріалу лекції 9, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до колоквіуму	Бесіда під час консультації, тестування	
Усього за результатами поточного контролю				60
Іспит				40
Усього за результатами вивчення курсу				100

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Глобальна та національна безпека: підручник / В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с. Електронна версія – режим доступу: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>

Додаткова

2. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року // Відомості Верховної Ради. – 2018. – № 31. – Ст. 241. Електронна версія – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

3. Романюк О. І. Розвиток геополітичної ситуації в Причорномор'ї після 1991 року // Дриновський збірник / Дриновски сбоник – Харків, Софія: Вид-во Болгарської Академії Наук «проф. Марин Дринов», 2020. – Т. XIII. – С. 157-169. Електронна версія – режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/drinov/article/view/16497/15304>

Електронна версія – режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2015_3_36.

4. Рябінін Є. В. Сучасний стан регіональної безпеки євразійського простору: навч.-метод. посібник. – Маріуполь, 2020. – 204 с. Електронна версія – режим доступу:

http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2583/1/nmp_suchasnyi_stan.pdf

5. Стратегія національної безпеки України «БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ – БЕЗПЕКА КРАЇНИ». Затверджено Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/202. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

6. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / А. Г. Чубенко, М. В. Лошицький, Д. М. Павлов та ін. – Київ: Ваіте, 2018. – С. 265. Електронна версія – режим доступу: https://finmonitoring.in.ua/wp-content/uploads/2018/12/terminologichnij-slovník_finmonitoring.pdf
- 7 Шамраєва В. М. Основні теоретичні підходи до дослідження еволюції концепту міжнародна безпека // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: «Міжнародні відносини. Економіка. Краєзнавство. Туризм». – Харків, 2018. – Вип. 8. – С.88-93. Електронна версія – режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhMv_2018_8_11.

Інформаційні ресурси

8. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України. – Режим доступу : <http://www.rnbo.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі. – Режим доступу: <https://www.osce.org/>
10. Офіційний сайт НАТО. – Режим доступу: <https://www.nato.int/>
11. Навчальна дисципліна «Регіональна та національна безпека». – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7773>